

Nyt fra netværket

Dansk Byplanlaboratorium skal have ny direktør!

Efter mere end 17 år som direktør for Dansk Byplanlaboratorium har Ellen Højgaard Jensen valgt at stoppe til februar. Det forlyder fra pålidelig kilde, at det har været supersjovt, udfordrende og berigende at være direktør. Ellen har arbejdet sammen med 4 bestyrelsesformænd, nemlig Torben Nøhr, Maj Green, Jes Møller og den nuværende formand, Lisbet Wolters.

Da Ellen startede i 2005 var økonomien udfordret; men det kom der hurtigt styr på. Digitaliseringen i perioden betød, at tiden løb fra Byplanlaboratoriets ellers velforsynede og velrenommerede bibliotek. En transformation til nye formater som Ellen har stået i spidsen for.

Udviklingen af Byplanmødet og en styrkelse af Byplanprisen er andre fortjenester, som Ellen kan skrive på sit CV. COVID-19 har været en udfordring for huset, for kurserne og den indtægtsdækkede virksomhed, men direktøren klarede skærene i den gamle organisation.

17 år i spidsen for Dansk Byplanlaboratorium – ud af de i alt 101 år – er en bedrift. Ellen er stolt og bevisst om den lange historie og alle de fyrtårne, som vi står på skuldrene af og de resultater, som er leveret i den lange historie.

Ellen Højgaard Jensen

På direktørkontoret står bordet, hvor Fingerplanen blev tegnet i 1947. Det er historiens vingesus i vores helt egen verden.

Det er blevet til et hav af debatindlæg, conferenceoplæg, deltagelse i debatter og regeringsudvalg m.m. og Ellen er selv blevet et kendt og respekteret fagligt fyrtårn, der på bedste vis løfter den forpligtende arv.

Med til historien hører også, at et utal af studenter, praktikanter og medarbejdere har været igennem Dansk Byplanlaboratorium i Ellens tid; potentialet i folk bliver set, og der har altid været plads til at give en chance i et mangfoldigt hus, hvor der er rummeligt og højt til loftet.

På bagsiden af dette blad kan du finde stillingsopslaget for Ellens efterfølger. Måske kunne det være noget for dig eller én du kender! Find også opslaget på www.byplanlab.dk, hvor også en detaljeret stillingsbeskrivelse vil være tilgængelig fra medio december.
-mn

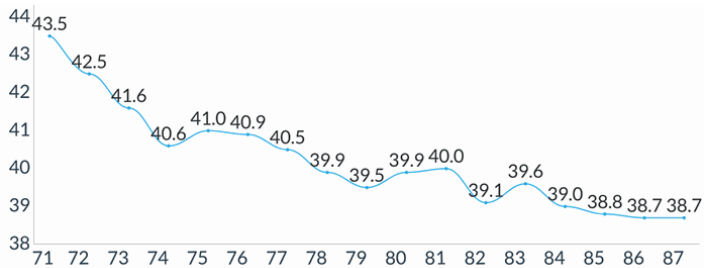

Naturens lyde maskerer trafikstøj

Fleere undersøgelser viser, at trafikstøj er skadeligt for helbredet, men samtidig kan vi ikke fjerne den med et fingerknips. I Københavns Nordvestkvarter er det faktisk lykkedes SLA og Niras at **maskere trafikstøjen med naturens lyde** i et klimatilpasningsprojekt langs Tomsgårdsvej – et område med rigtig meget trafik. En tæt stammeskov af bævreasp, hvor netop bævreaspens bladstruktur skaber en behagelig raslen i vinden suppleret med den rislende lyd af vand fra en specialdesignet 80 meter lang "vandtrappe" maskerer simpelthen trafikstøjen.

Kilde: SLA

Udvikling i andelen af en årgang, der som 35-årig bor i samme kommune, som da de var 15 år, årgang 1971-1987 (%)

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Local leavers eller regional stayers

Konkurrencen mellem kommunerne om borgernes gunst og bosætning handler blandt andet om at få de unge, der har afsluttet grundskolen i kommunen til at vende hjem igen. Spørgsmålet er, om kommunerne i stedet for at kæmpe hver deres kamp burde gå sammen om at få fortalt om det tætte naboskab, naturen og det stærke foreningsliv på landet. **En ny undersøgelse viser, at selvom færre flytter tilbage til hjemkommunen, så flytter mange tilbage til regionen.** Ifølge ph.d. Eva Mærsk har mange unge måske ikke lyst til at flytte tilbage til deres specifikke ophavskommune – men de vil gerne flytte i frokostafstand dertil og altså tæt på familie og venner. I Brønderslev kommune, der har landets laveste tilbageflytningsprocent, anerkender borgmester Mikael Klitgaard, at det er en gevinst, hver gang en ung familie vælger at bosætte sig i en landkommune.

Kilde: Momentum

Foto: Arcgency

Gentænkning af bygningskulturarven belønnes med Renoverprisen bolig 2022

Fabers Fabrikker i Ryslinge på Fyn er et godt eksempel på, hvordan konceptet Hus i hus kan transformere industribygninger til billige og attraktive boliger med et lille miljømæssigt fodaftryk. Boligerne bygges af træmoduler uafhængigt af bygningen, der samtidig danner et rum omkring boligerne. Mødet mellem det rå uopvarmede rum og den nye kerne, kontrasten mellem de originale overflader med tydeligt brugsspør og de nye trækonstruktioner er med til at formidle bygningskulturarven. På den måde rummer Hus i hus konceptet både det standardiserede og unikke samtidig med, at udenomsarealet under tag både giver albuenum og mulighed for fælles aktiviteter.

Kilde: Renover

XPRESS – overgangen til vedvarende energi

Spørgsmålet om energisikkerhed har for alvor fået behovet for vedvarende energi frem i lyset. I den forbindelse har EU kørt projektet Xpress, som har undersøgt, hvordan fysiske og organisatoriske rammer kan være med til at fremme brugen af vedvarende energi i boligorganisationer og kommuner ved at integrere flere små og mellemstore virksomheder i arbejdet. Erfaringerne er samlet i publikationen **EXPRESS Renewable Energy, Engagement of small and medium enterprises in the green transition**, som du finder på Foreningen Bæredygtige Byer og Bygningers hjemmeside, der rummer en række publikationer, som tematisk dækker forskellige aspekter af bæredygtige byer og bygninger.

Kilde: Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger

Nyt fra netværket

Byggeriet tager ansvar for den grønne omstilling med et nyt strategisk netværk

Målet om en 70% reduktion af drivhusgasser kræver, at byggebranchen bliver markant mere bæredygtig. Den nationale strategi for bæredygtigt byggeri er et skridt på vejen, men det vil kræve samarbejde og vidensdeling at få den realiseret. Derfor har mere end 20 brancheorganisationer, videns- og forskningsinstitutioner samt NGO'er dannet **Strateginævret for bæredygtigt byggeri**, som et operationelt netværk i forhold til selve udviklingen og implementeringen af strategien. Arbejdet med de forskellige problemstillinger foregår i syv tema- og arbejdsgrupper sammensat af repræsentanter fra de deltagende organisationer og suppleret med udefrakommende fagpersoner. Grupperne skal gennem deres arbejde bidrage til at højne vidensniveauet i branchen samt identificere alle væsentlige behov og muligheder, så der kan sættes mere fart på den grønne omstilling.

Kilde: Bygherreforeningen

Ny bog: Kig Ned

Peter Olesen har efter 7 bøger med temaet kig op vendt blikket ned på alt det, der møder vores fødder. Til det der ifølge forfatteren er en fantastisk og stort set ubeskrevet designverden med dæksler, vandløbs- og afløbsriste, træhulsriste, klinke- og brostensmønstre. Bogen rummer primært eksempler fra København og Frederiksberg og enkelte andre danske byer. Men forfatteren anbefaler, at man vender blikket ned i sin egen by, hver by har nemlig sit eget udtryk og design, og flere steder har dygtige designere og formgivere været sat på opgaverne bl.a. Anton Rosen og formentlig Thorvald Bindsbøll.

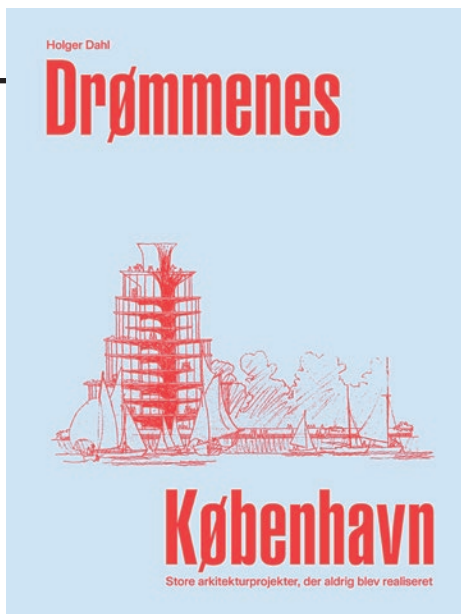
Kilde: Frydenlund

10 dogmer for placering af solcelleanlæg

I det åbne land møder øjet stadigt flere solcelleanlæg. Etableringen af energilandskaberne er gået så stærkt, at de ifølge landskabsarkitektforeningen befinder sig i et planlægningsmæssigt vakuum. Med opbakning fra fagfæller i de nordiske lande har landskabsarkitekterne derfor lanceret **10 dogmer for fremtidens placering af solcelleanlæg**, blandt dogmerne er et konkret forslag om, at solcelleanlæg bliver en del af Planloven. Overordnet set skal dogmerne være med til at sikre en proaktiv planlægning af fremtidens solcelleparker, så den grønne omstilling af energiproduktionen ikke sker på bekostning af de landskabelige værdier og biodiversiteten, men i stedet skaber merværdi for naturen og lokalområdet. Du finder dogmerne på landskabsarkitekter.dk.

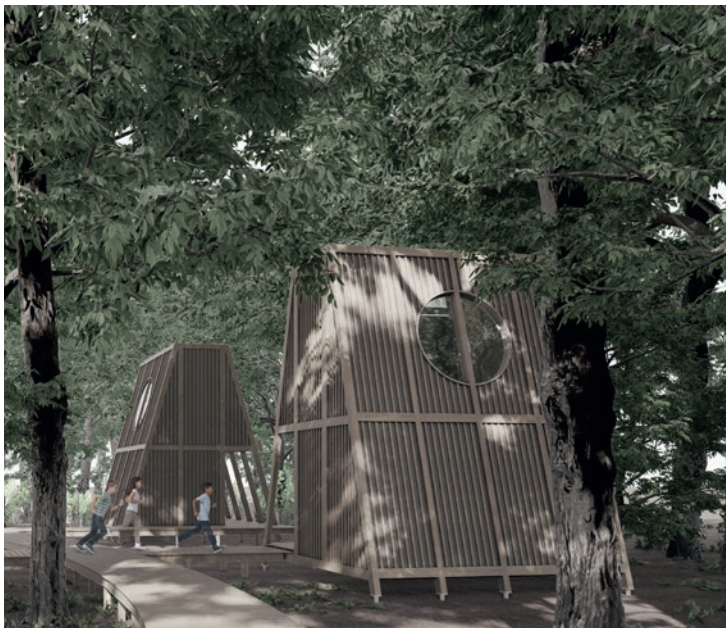
Kilde: Danske Landskabsarkitekter

Ny bog: Drømmenes København

De færreste begræder, at den planlagte motorvej ovenpå søerne mellem Fredens Bro og Skt. Jørgens Sø aldrig blev realiseret. Men gælder det samme Jørn Utzons forslag til en svømmehal ved Peblinge Sø eller Sverre Fehns Teaterfugl, der vandt konkurrencen om et nyt teaterhus til Det kongelige Teater? København er fuld af forbigåede projekter, der af forskellige årsager aldrig blev realiseret. Arkitekturkritiker Holger Dahl genbesøger i **Drømmenes København – Store arkitekturprojekter der aldrig blev realiseret** 22 af de arkitektoniske værker. Spørgsmålet er, om det var rigtigt at forkaste projekterne, derfor undersøger forfatteren projekternes ambitioner, og hvad de i opført tilstand ville have givet til byen. Undersøgelser der samtidig kan lære læseren noget om både byplanlægning, og hvordan beslutninger om byens udvikling bliver truffet.

Kilde: Strandberg Publishing

ReVærk skal stå bag science hytter i Aarhus

I 2023 åbner **Scienceparken og Ole Rømer-Observatoriet** i Kongelunden i Aarhus, hvor besøgende kan få skærpet deres nysgerrighed efter naturvidenskab. De nye science hytter skal gøre det muligt at bruge sanserne på alle tider af døgnet. ReVærk er stolte over, at deres vision for hytterne som et bindeled mellem det jordnære og universet er blevet forstået af Science Museerne, da det samtidig rummer en fortælling om, hvordan man med naturens egne materialer kan skabe boliger med minimal miljøpåvirkning, der taler ind i omgivelserne.

Kilde: Science Museerne

Man kan ikke bygge bæredygtigt alene!

Det er komplekse udfordringer byggebranchen skal løse for at tage afgørende skridt i omstillingen til en bæredygtig byggeproces, når processen spænder fra ide til drift af det færdige byggeri. Derfor er brancheinitivet Værdibyg i publikationen **Den bæredygtige byggeproces** gået sammen om at identificere nogle af de centrale problemstillinger, der står i vejen for byggeriets bæredygtige omstilling. Blandt forhindringerne er behovet for et fælles sprog aktørerne imellem blandt andet i udbud, aftaler og kontrakter. Samtidig er det vigtigt, at ledelsens konsekvent gennem hele processen håndterer og opretholder målet om bæredygtighed. Du finder publikationen på vaerdibyg.dk.

Kilde: Værdibyg

Nyt fra netværket

Nyt værktøj skal sikre bæredygtighed i de tidlige faser af byudvikling

NGO'en Green Building Council Denmark og tegnestuen Urban Power er gået sammen om at udvikle et gratis opstartsværktøj, der skal fremme afgørende hensyn til bæredygtig byudvikling helt fra projekternes start.

Værktøjet skal gøre det lettere at tale om og skabe overblik over biodiversitet, stationsnærhed, placering af byggeri og alle de andre emner, der bør tages stilling til i de tidlige faser, når visionerne for ny by formuleres og lokalplanen udarbejdes. Målgruppen er kommuner, bygherre og rådgivere, som oftest alle vil være en del af opstartsfasen.

I udviklingsprocessen er det tilknyttet en følgegruppe, der består af: Albertslund Kommune, Herlev Kommune, Esbjerg Kommune, Aarhus Kommune, Odense Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Randers Kommune, NREP, By & Havn, PensionDanmark, Grandville, Aaen Engineering, Rambøll, Schönherr og COBE.

Værktøjet forventes at blive lanceret i sensommeren 2023 og bliver frit tilgængeligt via Green Building Council Denmarks hjemmeside, Green Building Council Denmark vil løbende holde værktøjet ajour med nyeste viden og sikre samspil med DGNB-certificering af byområder.

Projektet er støttet af Realdania.

Kilde: Green Building Council Denmark

Ny bog: Helende Haver på Bispebjerg Hospital

Midt i et enestående haveanlæg ligger Bispebjerg Hospital, der som **det eneste sted i Danmark stadig behandler patienter i fredede bygninger**. Efter endt restaurering har det mesterlige anlæg fået nyt liv til glæde for patienter, pårørende, ansatte og besøgende, der kan bruge de helende haverum til eftertanke, svære samtaler og en pause i arbejdsdagen eller en smuk spadseretur. I bogen Helende Haver på Bispebjerg Hospital kan du få et indblik i hospitalets og havernes tidlige historie, fredningsværdier, de arkitektoniske overvejelser i forbindelse med hospitalets tilblivelse og ikke mindst arkitekt Martin Nyrop og havearkitekt Edvard Glæsels tanker bag haveanlægget. Samtidig fortæller landskabsarkitekt Charlotte Skibsted og arkitekt Erik Brandt Dam om deres tanker og overvejelser i forbindelse med restaureringen af haven og ikke mindst ønsket om at bevare havernes særlige ånd.

Kilde: Strandberg Publishing

Per Grau Møller

– under medvirken af Morten Stenak

Hvad er et kulturmiljø?

Ny bog: Hvad er et kulturmiljø?

Alle kommuner er lovmæssigt forpligtede til at udpege og forvalte kulturmiljøer, men opfattelsen af kulturmiljøbegrebet varierer. Der er nu hjælp at hente i bogen **Hvad er et kulturmiljø?** Hvor Lektor Per Grau fra Syddansk Universitet introducerer kulturmiljøbegrebet for planlæggere, politikere, arkitekter, museumsfolk, bevaringsforeninger, undervisere, studerende og i det hele taget historisk og geografisk interesserede. Bogen indeholder en gennemgang af 16 forskellige kulturmiljøer over hele landet, hvor forfatteren beskriver hver kulturmiljøtypes opståen, udvikling og nuværende tilstand på baggrund af kulturlandskabet, en historisk gennemgang kombineret med historiske kort, dronfotos og nærbilleder. Morten Stenak har bidraget med et enkelt kapitel om inddæmmede landskaber.

Kilde: Ubirex

Musicon-bydelen i Roskilde løb med Blandet By-prisen

Musicon-bydelen vandt **Blandet By Prisen** til et festligt og fagligt arrangement d. 21 november. Musicon, kan fremvise overbevisende bystrategiske resultater i form af en ny, levende, blandet og kreativ bydel i det tidligere erhvervsområde i Roskilde. Kultur har været omdrejningspunktet for at skabe byliv før selve byen, og der er lagt et imponerende innovativt arbejde i at udvikle bydelen etapevist uden masterplan, men med fortsat involvering af mange forskellige aktører og ildsjæle.

Det er ikke altså ikke så meget blandede ejerformer, der gør Musicon blandet, men mere det større bystrategiske perspektiv, hvor man i et område, der allerede har en del almene boliger, har tilført nye kvaliteter. Prisen er indstiftet af Landsbyggefonden og Byrummonitor.

Fagjuryen har bestået af Marie Stender, formand (seniorforsker, BUILD), Karsten Ifversen (arkitekturredaktør på Politiken), Camilla Van Deura (stadsarkitekt i Københavns Kommune), Ellen Højgaard Jensen (direktør Dansk Byplanlaboratorium) og Allan Werge (direktør AI2bolig i Aarhus).